

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege
privind desfășurarea pe timp de pace a misiunilor și operațiilor militare pe teritoriul statului român

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

Prezentul act normativ este inițiat de către Ministerul Apărării Naționale, pentru crearea cadrului juridic care să permită desfășurarea unor operații naționale sau internaționale pe teritoriul statului român.

Deteriorarea continuă și accelerată a mediului de securitate internațional și regional, precum și încălcarea unor norme imperative ale dreptului internațional au creat premisele apariției unor situații aflate la limita dintre crearea condițiilor care pot impune declararea unei stări excepționale și necesitatea de a întreprinde anumite măsuri prin care să fie protejată viața, sănătatea, proprietatea, drepturile și libertățile cetățenilor români.

Astfel de situații pot avea o anumită intensitate și întindere, încât pot genera, la nivelul Armatei României, măsuri de adaptare pentru prevenirea și descurajarea riscurilor și amenințărilor, precum și asigurarea reacției prompte și adecvate la acestea, pe durate limitate în raport cu evoluția situației de criză, însă fără a fi necesară instituirea sau declararea unei stări excepționale, potrivit legislației în materie.

Flexibilitatea, adaptabilitatea, capacitatea de reacție rapidă pe timp de criză sunt principii ale conducerii strategice, care permit anticiparea, planificarea și pregătirea pentru cazurile cele mai nefavorabile în astfel de situații în domeniul apărării.

Transformarea continuă a mediului de securitate internațional și dinamica accentuată de manifestare a riscurilor și amenințărilor generează o serie de provocări la adresa capacității instituționale de a formula răspunsurile adecvate și de a permite punerea în practică a unor măsuri eficiente.

România, ca țară aflată la flancul estic al Alianței Nord-Atlantice și în proximitatea unui conflict în desfășurare, cu implicații și riscuri dinamice semnificative pentru securitatea națională, este parte activă a efortului de identificare și implementare a celor mai bune soluții pentru aplicarea deciziilor specifice luate la nivel aliat, având ca obiectiv descurajarea unei agresiuni, prin prezența și postura colectivă, precum și dacă va fi nevoie, apărarea populației și teritoriului aliat, inclusiv prin desfășurarea de misiuni și operații militare în conformitate cu angajamentele de apărare colectivă.

Până în prezent, legislația națională, începând cu prevederile art. 118 din Constituția României, ce asigură prerogativele pentru organizarea și funcționarea Ministerului Apărării Naționale, precum și diversele aspecte care vizează capacitatea de a acționa a Armatei României, au asigurat un cadru legal corespunzător, deși perfectibil.

Cu toate acestea, legislația națională în vigoare nu cuprinde prevederi care să reglementeze desfășurarea unor operații militare în timp de pace, pe teritoriul național. Mai mult, există un vid legislativ și în ceea ce privește utilizarea capabilităților forțelor armate străine dislocate în România pentru contracararea prin mijloace noncinetice sau cinetice a unor riscuri și amenințări concrete. Astfel, arhitectura cadrului juridic existent oferă o perspectivă paradoxală, limitativă și restrictivă cu privire la folosirea capabilităților Armatei României pe timp de pace pe teritoriul statului român atunci când nu sunt întrunite condițiile sau nu a fost instituită o stare excepțională (starea de urgență, de asediu, mobilizare sau nu a fost declarată starea de război).

De asemenea, deciziile luate la nivel aliat, planurile, exercițiile etc., precum și necesitățile operaționale impun existența sau crearea în toate statele membre NATO a unui cadru normativ care să permită o mai mare flexibilitate, suplețe și coerență în ceea ce privește transferul de autoritate.

2.2. Descrierea situației actuale

Art. 31 din *Legea nr. 122/2011 privind regimul armelor, dispozitivelor militare și munițiilor deținute de Ministerul Apărării Naționale și de forțele armate străine pe teritoriul României*, cu modificările și

completările ulterioare, prevede că, „Pe timpul desfășurării unor operații naționale sau internaționale pe teritoriul statului român, atunci când nu este instituită una dintre stările prevăzute la art. 30, autoritatea militară națională stabilește reguli de angajare în conformitate cu legislația României și, după caz, cu înțelegerile încheiate cu alte armate, în baza tratatelor la care este parte”. În art. 30 din legea sus-menționată se stipulează faptul că „Pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare sau de război, pentru exercitarea competențelor prevăzute prin decretul de instituire ori hotărârea/decretul de declarare a acestor stări, autoritatea militară națională stabilește reguli de angajare în conformitate cu Constituția României și legislația care reglementează regimul acestor stări”.

Prezentul proiect de lege își propune crearea cadrului juridic care să permită desfășurarea unor operații naționale sau internaționale pe teritoriul statului român, în conformitate cu prevederile art. 31 din *Legea nr. 122/2011*, cu modificările și completările ulterioare.

Desfășurarea misiunilor și operațiilor militare pe teritoriul statului român, atunci când nu este instituită starea de urgență, de asediu sau declarată starea de mobilizare sau de război, este concepută a se realiza în cazul iminenței sau existenței unor acțiuni, fapte sau stări de fapt, capacități, strategii, intenții ori planuri ce pot afecta valorile, interesele și obiectivele naționale de securitate și/sau sunt de natură să pună în pericol direct sau indirect securitatea națională, prin afectarea caracterului național, a suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale, a funcționării normale a instituțiilor statului, a vieții și integrității fizice a cetățenilor și a organizării comunităților umane.

Zona de responsabilitate a Forțelor Navale Române, reprezintă suprafața care include fluviul Dunărea, Dunărea interioară, brațele și canalele navigabile ale Dunării, Delta Dunării și zona lagunară, apele maritime interioare, marea teritorială, zona contiguă, zona economică exclusivă ale României și parte a spațiului aerian aferent acestora în care structurile din compunerea și subordinea Statului Major al Forțelor Navale își îndeplinesc sarcinile stabilite în toate cele trei medii - sub apă, la suprafață și deasupra apei. Contextul de securitate din Marea Neagră a reiterat importanța acțiunilor militare de luptă împotriva minelor ce au ca scop prevenirea și contracararea riscurilor la adresa securității naționale, respectiv asigurarea securității economice a României în regiunea extinsă a Mării Negre și protecția infrastructurilor critice maritime. Prin ducerea operațiilor în zona de responsabilitate, pe mare (apele teritoriale, zona contiguă și zona economică exclusivă) și dinspre mare spre uscat, pe Dunăre și în zona lagunară, forțele navale acționează pentru: apărarea și menținerea accesului la mare al României, păstrarea integrității sale teritoriale și menținerea libertății de navigație pe căile maritime de comunicații.

Proiectul de lege conține definiții prin care este circumstanțiată înțelegerea unor termeni și expresii cum ar fi misiuni, operații militare, transfer de autoritate, reguli de angajare. De asemenea, sunt prevăzute autoritățile competente în ceea ce privește aprobarea inițierii operațiilor militare pe teritoriul statului român, precum și modul în care se realizează conducerea și executarea acestora. Este important de evidențiat faptul că pe durata participării la acest tip de misiuni și operații, personalul Armatei României poate face uz de armamentul, munițiile și dispozitivele militare din dotare, în conformitate cu legislația României și cu regulile de angajare autorizate. Regulile de angajare trebuie să se fundamenteze pe temeuri politice care să aibă în vedere asigurarea cadrului în care misiunile și operațiile militare corespund obiectivelor politico-militare și stării finale dorite, pe baze conceptuale și pragmatice cu caracter militar care să poată asigura premisele necesare desfășurării misiunilor și operațiilor militare, precum și asigurarea protecției forțelor proprii/aliatelor/de coaliție și mai ales pe criterii legale care urmăresc asigurarea deplinei conformități cu prevederile legislației naționale și internaționale în domeniu. Elaborarea regulilor de angajare se impune a fi realizată în concordanță cu respectarea principiilor legalității, necesității, gradualității, proporționalității, discriminării și nonsurprinderii.

Menționăm, de asemenea, faptul că prevederile prezentei legi se vor aplica cu respectarea strictă a normelor privind protecția mediului, a regimului ariilor naturale protejate, a habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice și a rezervațiilor naturale.

În sinteză, desfășurarea pe timp de pace a misiunilor și operațiilor militare pe teritoriul statului român implică deteriorarea mediului de securitate internațional sau regional în care există riscuri de securitate la adresa statului român, dar nu sunt întrunite condițiile pentru declararea unei stări excepționale, potrivit legii. De asemenea, prin desfășurarea unor operații naționale sau internaționale pe teritoriul statului român se instituie un răspuns gradual, proporțional și preventiv de apărare, în cazul unei agresiuni armate împotriva unui stat vecin, ocupării prin mijloace militare a acestuia sau a unor părți de teritoriu, instituirii de blocate sau a oricăror acțiuni care vin în contradicție cu Carta Organizației Națiunilor Unite și cu dreptul internațional.

Aplicarea prevederilor prezentei legi se va realiza cu respectarea drepturilor și libertăților individuale, așa cum acestea sunt stipulate în Constituția României. Prin modul în care este elaborat proiectul de lege, nicio dispoziție din acesta nu va putea fi interpretată în sensul creării posibilității atingerii, limitării sau suspendării drepturilor fundamentale ale omului, pe durata desfășurării de operații militare pe teritoriul statului român, atunci când nu este instituită / declarată una dintre stările excepționale, potrivit legii.

2.3. Schimbări preconizate

Schimbările preconizate vizează adoptarea de către Guvernul României, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a legii, a modalităților de suportare a cheltuielilor determinate de pregătirea misiunii sau operației și executarea acesteia pe teritoriul statului român, precum și cu privire la drepturile personalului participant.

2.4. Alte informații

Nu au fost identificate.

Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ
Actul normativ nu are impact în acest domeniu.

3.2. Impactul social

Prezentul act normativ nu are impact în acest domeniu.

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Prezentul act normativ nu are impact în acest domeniu.

3.4. Impactul macroeconomic

Prezentul act normativ nu are impact în acest domeniu.

3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

Prezentul act normativ nu are impact în acest domeniu.

3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Prezentul act normativ nu are impact în acest domeniu.

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

Prezentul act normativ nu are impact în acest domeniu.

3.6. Impactul asupra mediului înconjurător

Prezentul act normativ nu are impact în acest domeniu.

3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Prezentul act normativ nu are impact în acest domeniu.

3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Prezentul act normativ nu are impact în acest domeniu.

3.9. Alte informații: Nu au fost identificate.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri

- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
	2	3	4	5	6	7
1	2024	2025	2026	2027	2028	
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (Se va menționa natura acestora.)						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (Se va menționa natura acestora.)						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	Aplicarea prevederilor prezentului act normativ, pe timp de pace, se va realiza în limita fondurilor aprobate cu această destinație Ministerului Apărării Naționale prin legile anuale ale bugetului de stat.					

4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.
4.8. Alte informații: Nu este cazul.

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ: Nu este cazul.
5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE) Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE Prezentul act normativ nu transpune legislația comunitară și nu creează cadrul pentru aplicarea directă a acesteia.
5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE Prezentul act normativ nu transpune legislația comunitară și nu creează cadrul pentru aplicarea directă a acesteia.
5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.
5.6. Alte informații: Nu au fost identificate.

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Nu este cazul.
6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Nu este cazul.
6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale Nu este cazul.
6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Nu este cazul.
6.5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ: Este necesar avizul. b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării: Este necesar avizul. c) Consiliul Economic și Social: Nu este cazul. d) Consiliul Concurenței: Nu este cazul. e) Curtea de Conturi: Nu este cazul.

6.6. Alte informații: Nu au fost identificate.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ

Au fost respectate dispozițiile art. 7 alin. (4) din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările ulterioare.

- a) Proiectul de act normativ a fost publicat pe site-ul Ministerului Apărării Naționale la data de 07-10-2024
- b) Recomandările scrise s-au putut transmite în termen de 10 zile calendaristice de la publicarea pe site-ul Ministerului Apărării Naționale.

7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Nu este cazul.

Secțiunea a 8-a

Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

Nu este cazul.

8.2. Alte informații: Nu au fost identificate.

În scopul celor prezentate, a fost inițiat proiectul de Lege privind desfășurarea pe timp de pace a misiunilor și operațiilor militare pe teritoriul statului român.

MINISTRUL APĂRĂRII NAȚIONALE

ANGEL TÎLVĂR

NECLASIFICAT

În scopul celor prezentate, a fost inițiat proiectul de Lege privind desfășurarea pe timp de pace a misiunilor și operațiilor militare pe teritoriul statului român.

AVIZĂM FAVORABIL:

VICEPRIM-MINISTRU,

MARIAN NEACȘU

MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE

**VICEPRIM-MINISTRU,
MINISTRUL AFACERILOR INTERNE**

LUMINIȚA-TEODORA ODOBESCU

MARIAN-CĂTĂLIN PREDOIU

MINISTRUL JUSTIȚIEI

ALINA-ȘTEFANIA GORGHIU

NECLASIFICAT

7 din 7

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENAT

Lege
privind desfășurarea pe timp de pace a misiunilor și operațiilor militare pe teritoriul statului român

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. – Prezenta lege reglementează desfășurarea misiunilor și operațiilor militare atunci când nu este instituită starea de urgență, de asediu sau declarată starea de mobilizare sau de război.

Art. 2. – Desfășurarea misiunilor și operațiilor militare prevăzute la art. 1 se realizează în cazul iminenței sau existenței unor acțiuni, fapte sau stări de fapt, capacități, strategii, intenții ori planuri ce pot afecta valorile, interesele și obiectivele naționale de securitate și/sau sunt de natură să pună în pericol direct sau indirect securitatea națională, prin afectarea caracterului național, a suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale, a funcționării normale a instituțiilor statului, a vieții și integrității fizice a cetățenilor și a organizării comunităților umane.

Art. 3. – În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) misiuni - activități și acțiuni militare executate în scopul supravegherii, avertizării, intervenției și angajării rapide în toate spațiile de luptă și mediile operaționale; prin spații de luptă și medii operaționale se înțelege: spațiile terestru, aerian, naval, cibernetic și cosmic, respectiv mediul electromagnetic și informațional;

b) operații militare – reprezintă activități și acțiuni de răspuns gradual, proporțional și preventiv de descurajare și apărare, desfășurate în baza unui plan aprobat, aplicabile în cazul deteriorării mediului de securitate internațional sau regional, atunci când există riscuri și amenințări la adresa statului român, dar nu sunt întrunite condițiile pentru instituirea sau declararea, conform legii, a unei stări excepționale prevăzute la art. 1; misiunile și operațiile militare se execută de către forțele Armatei României în mod exclusiv /sau cu participarea forțelor armate străine, cu respectarea legislației României, a tratatelor internaționale, acordurilor bilaterale și multilaterale și a înțelegerilor tehnice încheiate cu forțele armate străine; în executarea misiunilor și operațiilor militare forțele Armatei României colaborează cu alte structuri din sistemul național de apărare;

c) transferul de autoritate – o acțiune prin care diferite grade de autoritate ale comenzii și controlului asupra unor forțe desemnate sunt conferite, pe o durată determinată, de către comandantul forțelor aliate sau autoritățile militare ale statelor participante la o coaliție pe teritoriul statului român către șeful Statului Major al Apărării sau, după caz, de către acesta unui comandant aliat sau de coaliție, în condițiile legii române și ale tratatelor la care România este parte;

d) reguli de angajare - reglementările pentru structurile militare în ansamblu, precum și pentru fiecare militar care definesc circumstanțele, condițiile, nivelul și modalitatea în care pot fi utilizate armamentul și dispozitivele militare pentru îndeplinirea misiunilor, pe timpul participării la operații;

Art. 4. – Aprobarea executării operațiilor militare pe teritoriul statului român se face de către Președintele României la propunerea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, în condițiile în care indicatorii și avertizările stabilite prin planuri arată o deteriorare a mediului de securitate internațional sau regional și iminența unor riscuri de securitate la adresa statului român.

Art. 5. – Conducerea și executarea misiunilor și operațiilor militare prevăzute la art. 1 se realizează în conformitate cu documentele de planificare și conducere aprobate de autoritățile competente.

Art. 6. – (1) Pe durata participării la misiuni și operații militare, pe teritoriul statului român și pe mare (în apele teritoriale, zona contiguă și zona economică exclusivă a României), pentru îndeplinirea misiunilor încredințate, personalul Armatei României poate face uz de armamentul, munițiile și dispozitivele militare din dotare, în conformitate cu legislația României și cu regulile de angajare autorizate.

(2) Regulile de angajare se fundamentează pe următoarele temeieri:

a) politice – care au în vedere asigurarea cadrului în care misiunile și operațiile militare corespund obiectivelor politico-militare și stării finale dorite;

b) militare – care vizează asigurarea premiselor necesare desfășurării misiunilor și operațiilor militare, precum și asigurarea protecției forțelor proprii/aliatelor/de coaliție;

c) legale – care urmăresc asigurarea deplinei conformități cu prevederile legislației naționale și internaționale în domeniu.

(3) Elaborarea regulilor de angajare se realizează în concordanță cu respectarea principiilor legalității, necesității, gradualității, proporționalității, discriminării și nonsurprinderii.

Art. 7. – (1) Pe timpul desfășurării misiunilor și operațiilor militare, pe teritoriul statului român și pe mare (în apele teritoriale, zona contiguă și zona economică exclusivă a României), cu participarea forțelor armate străine, comandantului român desemnat să conducă misiunea sau operația militară îi pot fi transferate, sub diferite grade de autoritate, forțele armate străine participante, în limitele stabilite prin mesajul privind transferul de autoritate.

(2) Structurile desemnate din cadrul Armatei României, în funcție de necesitățile operaționale, pot fi transferate pentru perioade determinate de timp, sub diferite grade de autoritate în relația cu comandantul forțelor armate străine care conduce o operație militară pe teritoriul statului român, în limitele stabilite prin mesajul privind transferul de autoritate, semnat de către șeful Statului Major al Apărării și prin înțelegerile tehnice încheiate în acest sens.

(3) În funcție de dinamica situației operaționale, șeful Statului Major al Apărării poate dispune încetarea transferului de autoritate asupra forțelor Armatei României participante la misiuni și operații militare pe teritoriul statului român.

Art. 8. – Aplicarea prevederilor prezentei legi se va face cu respectarea strictă a normelor de protecția patrimoniului cultural, a mediului, a regimului ariilor naturale protejate, a habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice și a rezervațiilor naturale.

Art. 9. – (1) Fondurile necesare participării forțelor Armatei României la misiuni și operații militare pe teritoriul statului român se asigură de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Apărării Naționale.

(2) Guvernul României adoptă, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, modalitățile de suportare a cheltuielilor determinate de pregătirea misiunii sau operației militare și executarea acestora pe teritoriul statului român, precum și cu privire la drepturile personalului participant.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.